

Z přátelských kruhů

YOUNG, N. Dak., 22. června. Ct. red. Posledně jsem slibil, že napíši něco o dělnících. Již jednou uveřejněn byl dopis můj v "Hospodáři", pojednávající o této záležitosti, avšak jeden pan z Minnesoty dopis můj přišel zkritizoval. Pán ten mezi jiným psal: "Každý pořádný farmer drží si dělníka po celý rok. Když pak jej potřebuje, nemá o něj bídu." Ono se to pěkně a snadno řekne, ale těžko udělá. Onen pán by měl jít farmářit do Dakoty, pak by dostal jiný rozum a jiný náhled o věci té.

Byl jsem vždy zastancem dělnictva a jsem jím dosud, neboť skoro po všechna léta jen tím způsobem jsem sobě svůj vzdejší chleb vydělával. Nabyli jsem tak mnohou zkušenost, abych mohl o tom něco říci. Připadá mi to poněkud protivné, když sám jsem pracoval za \$12 — \$17 měsíčně a nyní musím sám platit od 25 do 35 dol. měsíčně, a to pouze s tím rozdílem, že nesmím od dělníka požadovat tolik práce, kolik jsem musel vykonati já pro jiné. Zde v Dakotě jsem sloužil jen jeden rok, avšak shledal jsem v tom velký rozdíl. Zdejší dělník vytrhává obyčejně v 7 hodin večer, pak si uklidí své koně, a kterými jezdí a jiný žádný úklid nemá. Té výhody jsem nikdy ve službě neměl. Do slunce západu jsem musel býti na poli, pak na mě čekalo hejno hladových svínů, podojit 6 až 8 krav a poklidit všechny koně. A mnohdy místo chutné večeře dostal jsem vynadáno, že to a to mělo být tak a tak uděláno. Mohl bych napsati několik sloupců o všech těch zažitých nepřijemnostech, ale teď by to už nic nespomohlo.

Letošní jaro, sotva se začalo s prací na nové železnici, již se sem hrnuli lidé se všech stran a každý si myslel, bůh ví co nevydělá. A železniční kontraktori měli tolik lidí, že si v nich vybrali, kdežto farmer nemohl o dělníka zavádat. Jen tu a tam nabízel se člověku nějaký lenoch, který dbal spíše, aby se najedl a nějaký ten groš dostal a šel pak dále. Jak jest zdejší farmer utiskován od dělníků, vysvětlá jasně z tohoto případu.

Jistý zdejší mladší se vyslovil: "Než bych šel sloužit na farmu za 25 dol. měsíčně, půjdu raději dělat na železnici." Tak se také stalo. Šel na železnici a dostal 30 dol. měsíčně. Však za nedlouho se mu to znechutilo a přestal pracovat. Když dělali pořádek, kontraktor mu srazil 4 dol. za neděle a tak dobíral asi \$20. Co se týče čistoty, o tu se nestaral a jiný též ne! Měl-li totiž nějaké prádlo v zásobě, převlekl se, ne-li, tož měl alespoň ušetřenou práci s převlékáním se. Onen chasník se nyní vyjádřil, že nebude pracovat levněji než za 30 dol. měsíčně a po savad je-bez práce. Raději někde ležet a platit si stravu, než aby šel k farmerovi pracovat za přiměřený plat. Teď oněch 20 dol. snadno "probordyaguje", kdežto kdyby byl pracoval pro farmera, mohl míti do tohoto času alespoň 75 dol. vyděláno a i uhoštěno. Než truc je truc. Zatím co v ně kterých velkých městech chudý lid zamírá hladu, trpíme my nouzí o dělníky. Jsem jist, že mnohý pracoval by rád a to dost lacino, avšak neví, kam se obrátit. Já bych přijal letos chasníka, když bych ho dostal, neb sám jsem churav a nemohu pracovat. Lonského roku jsem měl chasníka 17 roků starého a platil jsem mu 25 dol. na měsíc. Byl to hoch likovný, práce mu šla od ruky, ale letos jsem ho

dostati nemohl, neboť obdržel zaměstnání v jednom obchodě. My v Dakotě můžeme zaměstnávat dělníka pouze 8 měsíců v roce, neboť v zimě tu není co dělat, ježto tu jest málo těch, kteří se zaměstnávají chovem dobytka a mohli by po celý rok dělníku práci poskytnouti. Však který dělník chce, může zůstat na farmě za stravu, ale většina jich jde do města a tam si stravu platí a peníze, které vydělali přes léto, tam "seknou" a než přijde jaro, jsou zase čisti jako sklo.

Jest mi dlužno podotknouti, že nás tu navštívili též cikáni. Jak jsem dostechl, byli zde u jednoho krajanu, kteréhož hypnotizovali a ten pak pod vlivem hypnotismu dal jim peníze, oves a jiné. Proto, krajané, pozor na takovou pakáž. Se srdečným pozdravem končím Váš J. F. Vávra.

DAVID CITY, Neb., 24. června.—Ct. red. Nemějte mi za zlé, že si tuto dovolím vystoupiti proti některému tvrzení přítele pana Kastla. — Jest to vskutku pravda, jak p. Kastl praví, že je teď po skrovnu dobrého šťastného manželství. Dalo by se o tom moc a moc mluvit. Nejvíce se však o tom rozmluvily ženy a dívky v "Besídce" a teprve, když jim tam jistý krajan dal důtku, přestaly. Nynější doby, jak lze viděti, chce být všude větším pádem žena — tak jest alespoň slyšeti na všech stranách.

Toť se ví, že se mnoho dívek vdává jen proto, aby nedělaly, muž — to se rozumí již samo sebou, když se chce ženit, má mít pro žínku svou již vše pohodlí připraveno. Taková zásada platí této doby u mnohých dívek. Kdyby chtěla dělat, práť, šít, vařit a děti mít, to mohla zůstat svobodnou! A tak to jde dále, ba i dívky to vidí a zrovna v ovzduší tom vyrůstají. Žena neb vlastně dívka má vědět vše, ať se to týká kuchyně aneb šití a prádla. Ona také má míti pojem o výchově dítek a do statečného školního vzdělání, neboť v manželství přihodí se věci, na něž si za svobodna ani nepomyšlí, a žena taková i dovede, když je toho třeba, vyživiti celou rodinu, aneb jest svému muži v tom velmi nápomocnou.

V tom ale s Vámi, pane Kastl, nesouhlasím, že by totiž bylo hloupé od ženy, požaduje-li od muže ještě ty něžnosti, v nichž si byl jako ženich liboval. Řekněte mi upřímně, co jiného máme my ženy za svou práci a třeby i za práci těžkou? Bylo by zajisté smutné a velice bolestné, kdyby se ženě nemělo dostati ani trochu té něžnosti od muže za všechnu starost a námahu! Pak by bylo vskutku lépe, kdyby zůstala svobodna. Muž neujde nic, mámt' již svou a to bohatou zkušenost a mimo tuto nabyta jsem o tom zkušenosti od lidí jiných, mezi nimiž jsem byla od malinka. Tím ovšem nemínám, aby muž byl něžným vždy a za každých okolností, neb jest holou nemožností, aby byl člověk stále jen v dobré náladě. Ale něžný, upřímný a starostlivý má být každý muž, neb my ženy jiného skoro nemáme. Muž si vyjde neb vyjede buď do saloonu neb mezi své kamarády a mysl svou obveselí. A co žena, míním pravá žena, má? Jen dřenit a zase dřenit! A tu, když muž přijde domů něžný a upřímný, všechno se ženy uděné spadne, je veselá a na tvářích její, třeba ještě spocených, pohrává úsměv. Jak ale jí jest, když přijde muž domů zasmušilý, dítek

si ani nevšimne a ženy též a když žena dá mu jídlo na stůl, on mlčky zasedne, hned jedno odstrčí a do druhého jen rýpe, ať jest vše fádne upraveno? Ženy se zmocní trudnomyslnost, zádumčivost a nemá již chuti do práce. A jde-li to takto dále, povězte mi, kdo pak je tím viněn? Žena přirozeně chce být milována a té něžnosti si věru zaslouží, ať již jest mladá aneb už ve věku pokročilém. Tím však můžete býti jisti, že se vám za něžnost a lásku vaši odslouží a nebude vám v ničem na odpor. Ale je-li tomu tak, jak jsem svrchu uvedla, tu jí také něžnost přejde a má pak také své vrtochy.

Když tak o tom mluvím, uvedu Vám ještě jeden příklad; bude to třeba mnohé k dobru. Tento týden měla jsem příležitost vyslechnouti jednoho muže, několik let již ženatého, co on pravil o ženách a o rodičích. V této době prý ponejvíce rodiče, zvláště ale matky chtějí, aby dcery jejich křečovaly, a aby byly učitelkami aneb něčím podobným. Toto že jest sice dobré, pokud jsou aneb zůstanou svobodnými, avšak ve skutečnosti že se skoro všechny provdají. A co prý potom čeká na nebohého muže? Holka taková neumí šít, ani práť, ba ani vařit a také se jí do toho vůbec ani nechce, jest více neopocna než zdráva, poručit si nedá, máť ona příliš mnoho rozumu. Z počátku prý se jí leccos promine a povolí, avšak muž stává se povlovně její otrokem a pak jen aby dělal a nosil peníze, kterých se stále nedostává. Proto by prý kladl každé matce na srdce, aby daly dcerám svým potřebného vzdělání, tak aby tyto byly pak světu a muži k radosti a nikoliv k žalosti. A tak vidíte, pane Kastl, jaký jest tento svět. Ale něžný buďte i Vy ku své stařence. Je-li muž něžný, ale pak se najednou nějak hrubě obrátí na svou, třeba i mladou ženušku, neptejte se ani, jak jí to přijde líto. Také se mně to stalo a já tehdy po celý den plakala. Toť se ví, že od té doby již hezkých pár roků uplynulo. A muž drahý až po dobu, kdy nás opustil, byl něžný a vždy říkal: "Co pak naše máma!" aneb "ty se mně, stará, vždy tak líbíš!" I teď, když jest od nás již pryč, často si slova ta opakuji a jsou mně nanejvýš milá. Oč jest to tedy lépe, pokud jste oba živi, jeden pro druhého se oblékáte, jeden o druhého se staráte, jeden pro druhého žijete! Tak jen té něžnosti jeden druhému neodpírejte, vždyť si jí oba zasloužíte. Beztoho ze všeho jiného ničeho nemáme! A kdybyste se i někdy nepohodli, tu přece vždy jeden po druhém se ohlížíte a srdečně toužíte.

Musím Vám, pane Kastl, též sdělit, že jsem tento týden z toho tepla a veliké práce stonala. Dva dny jsem nejedla a byla jsem tak vysílána, že celá jsem se chvěla. A víte, co mě posílilo? Koubovo medové víno! Kupte si je též i své stařence. Peněz máte dost, staří již jste a víno to vám dobře poslouží, obzvláště Vaši ženě. Dnes jsem již zase na nohou, ač věste mi, že jsem již myslela, že půjdu za svým drahým. Nedbala bych, kdybych neměla ještě devět dítek, pro které ráda pracuji. Proto také poděkovala jsem svému synu za vzácný present, jakým jest rozhodně medové víno pana Kouby z Colorado. Piju je horké a jsem jen o něm tři dny již živa. Moji synové i mé dcery nevědí již opravdu, co by mohli lepšího pro mae udělat. Nemyslete, pane Kastl, že mohu být pyšna na svých šestnácti hodných dítek, kteréž jsem já sama a nikdo jiný než já sama — vychovala? Ano, jsem skutečně na ně pyšna nyní po všech těch útrapách, kteréž jsem přestála. Vaše s pozdravem

Františka Otoupalík.

Předplácejte se na "Pokrok," pouze \$1 ročně.

Děvět z desíti obyčejných chorob denních přichází z nečisté krve, jež zeslabuje životní ústrojí. Spolehlivý krve čistitel jest léčitelem chorob.

DRA. PETRA

HOBOKO

má málo, jestliže vůbec, sobě rovných

Jako krvečistitel a sesilovatel ústrojí. Jest používáno po více jak sto let — dosti dlouho, aby jeho cena byla opět a opět dokázána. Neobsahuje nic jiného, než co náma udělá dobře. Neptejte se u vašeho lékárníka. Zvláštní jednatel může vás jím zásobiti. Pište Dr. Peter Fahrney, 112-114 již. Hoynes av. Chicago, Ill.

COLORADO

Cesta z Omrhy do Denver, Colorado Springs a Pueblo a nazpět

\$17.50

Lístky na prodej každodenně od 1. června do 20. září, jež jsou platny až do 31. října. Dopište mi dnes o zvláštní 1905 literaturu aneb raději navštívte mne v této úřadovně. Jest to zdarma.

Burlington
Route

J. B. REYNOLDS,

G. P. & T. A.

1502 Farnam St., OMAHA, NEB.

Muž, kterýž hledá

stále příležitost k zlepšení svých poměrů, jest mužem, kterýž jednou docílí svého účelu. Jestliže se muž ten obrátí na

Chicago, Milwaukee & St. Paul R'y

obdrží takovou zprávu ohledně pozemků, ležících na této dráze aneb k ní sáhajících, že mu přispěje v honbě jeho za štěstím a blahobytem. Adresa

F. A. NASH, Gen'l Western Agt., 1524 Farnam St
OMAHA, NEB.

JONH LINDER velkoobchodník lihovinami

... má na skladě ...

výtečná stará importovaná i domácí vína, kořalky a likery

zvláště ale proslulou z r. 1881 O. F. C. & J. S. Taylor.

Za jakost všeho zboží se ručí.

Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC

v čís. 1000 Farnam ul.

Pravé importované pivo na čepu. Pilsenské z Mělfanského pivovaru v Plzni v Cechách. Hobrau Münich Bavaría pivo. Pivo Anheuser-Busch a světoznámé Faust stálo rozbíhlo reputaci. Kávárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže.

4017